

UMF Tg.Mureș – între multiculturalitate, standarde de calitate, autonomie universitară și prevederi legale

Având în vedere punerea în dezbatere publică, de către Guvern, a proiectului de Hotărâre de Guvern care stabilește structura Universității de Medicină și Farmacie din Țirgu Mureș:

UMF Țirgu-Mureș, cu sprijinul Academiei de Advocacy și Coaliției 52 Țirgu Mureș demarează procedurile de consultare publică. În acest sens, joi, 22 martie 2012, începând de la ora 11, va avea loc o audiere publică, la care sunt invitați să participe reprezentanți ai mediului universitar, politic, ai societății civile, cetățeni. Cei care doresc să participe sunt rugați să transmită opinii argumentate (depoziții), în scris, la adresa consultarepublica@umftgm.ro până miercuri, 21 martie 2012, ora 18. Numai opiniile transmise în termen pot fi susținute verbal în cadrul audierii. Toate opiniile colectate vor fi analizate de o comisie de experți, care va întocmi un raport ce va fi transmis Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. O copie a raportului va fi disponibilă pentru fiecare depozant. Date suplimentare sunt disponibile pe adresa: <http://www.umftgm.ro/prezentare-umf/media/consultare-publica.html>

Proiectul de HG, însoțit de o notă de fundamentare și o anexă, sunt disponibile la adresa <http://www.edu.ro/index.php/articles/16692>.

Redăm mai jos informațiile prezentate de Universitate, cu privire la starea de fapt:

1. Scurt istoric

Învățământul medical țirgumureșean a început în anul 1945, în cadrul Universității Bolyai din Cluj. În 1948, după reforma învățământului, se înființează Institutul Medico-Farmaceutic, un institut de sine stătător, cu următoarele facultăți: medicină generală, pediatrie, igienă, stomatologie și farmacie. Funcționând inițial ca instituție de învățământ medico-farmaceutic în limba maghiară, progresiv s-a trecut la un învățământ bilingv, în limbile română și maghiară.

2. Situația prezentă

Universitatea de Medicină și Farmacie din Țirgu Mureș funcționează ca instituție publică cu personalitate juridică, fiind o universitate din domeniul sănătate cu predare în trei limbi: română, maghiară și engleză. În Universitate studiază în prezent peste 4500 studenți, din care aproximativ **58% la seria română, 39% la seria maghiară și 3% la seria în limba engleză**, iar numărul de cadre didactice de predare în **limba română este de aproximativ 70% față de 30% cadre didactice maghiare**.

2.1. Învățământul în limba maghiară

În acord cu statutul multicultural și multilingv al Universității, în prezent, în limba maghiară se realizează următoarele activități didactice:

- admiterea la studii
- audierea cursurilor teoretice
- examinarea la fiecare disciplină din planurile de învățământ
- programul de consultații individuale
- programul de tutoriat
- redactarea lucrării de licență

Alături de aceste activități specifice, se mai adaugă:

- sesiunile științifice studentești
- activitățile studentești din categoria Alumni
- studenții sunt organizați în două asociații diferite: Liga Studenților Români și Asociația Studenților Maghiari, cu reprezentare proporțională în fiecare structură de conducere.

În acord cu prevederile Directivei Europene nr. 36 care obligă absolvenții să dețină terminologia necesară activității profesionale în limba țării unde studiază și conform prevederilor ARACIS, care stipulează că, în învățământul medico-farmaceutic, activitățile care implică relația directă cu pacientul se desfășoară în limba română, lucrările practice și stagiile clinice se desfășoară în limba română.

Spre deosebire de celelalte universități considerate de Legea Educației Naționale nr. 1/2011 ca fiind multiculturale și multilingve (Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și Universitatea de Teatru din Țirgu Mureș), trebuie ținut cont de faptul că absolvenții acestor universități vor profesa în mod specific în domeniul în care componenta limbii maghiare este definită, implicită și previzibilă: profesori pe anumite discipline cu materii predate în limba maghiară, activități artistice desfășurate în limba maghiară. Diferența fundamentală față de învățământul medical este aceea că absolvenții acestuia din urmă nu vor putea selecționa doar pacienții maghiari și nu vor lucra exclusiv în zone și spitale maghiare. Din aceste motive, Universitatea consideră că este esențială însușirea **ȘI** a limbii române, pentru practica medicală.

Pe termen mediu, decizia de a păstra învățământul practic în limba română pune într-o poziție de egalitate candidații maghiari la examenul de rezidențiat. În condițiile în care învățământul medico-farmaceutic s-ar face exclusiv în limba maghiară, la examenul de rezidențiat, care este un examen național susținut în limba română, după o bibliografie în limba română, studenții maghiari ar avea un handicap major. De altfel, aceasta este și opinia majorității covârșitoare a studenților maghiari care își cunosc foarte bine interesul profesional și știu că vor lucra, marea lor parte, în România, cu pacienți români și maghiari și vor da examene și concursuri în limba română.

2.2. Organizarea Universității și reprezentarea cadrelor didactice și a studenților maghiari în structurile de conducere

La nivelul fiecărei structuri de conducere au existat reprezentanți ai minorității maghiare (prorector la nivel de Universitate, prodecani la nivelul fiecărei Facultăți).

În conformitate cu prevederile Cartei universitare, menținându-ne pe același principiu al multiculturalității și multilingvismului, în Regulamentul electoral s-a ținut cont riguros de principiul reprezentativității cadrelor didactice române și maghiare și a studenților, alocând-se un număr de locuri eligibile, separat pentru fiecare. În acest sens, s-au alocat cadrelor didactice maghiare, din cele 29 de locuri eligibile pentru cadre didactice, proporțional, 9 locuri în Senatul Universității (6 locuri au fost ocupate în urma desfășurării alegerilor de către cadre didactice maghiare).

Locurile în consiliile profesoriale se completează cu directorii de departamente precum și cu decanul/prodecanul maghiar, în funcție de rezultatul alegerilor.

De menționat că, tocmai pentru a păstra reprezentativitatea, acolo unde nu au existat candidaturi depuse de colegii maghiari, locurile lor au fost păstrate vacante - pentru ca, atunci când vor decide să participe la decizii, acest lucru să fie posibil.

În prezent, în structurile de conducere ale Universității, cadrele didactice alese conform Regulamentului electoral și validate de vechiul Senat, sunt reprezentate astfel:

- Senatul Universității – prezență la vot de 60% – 26 cadre didactice alese (20 de limbă română + 6 de limbă maghiară) + 3 locuri vacante pentru limba maghiară. La acești membri se adaugă studenții români (reprezențați) și studenții maghiari (locuri rezervate).
- Rectorul ales al Universității – prezență la vot de 68,51% - ales din primul tur, cu 53,68% din voturile exprimate.

2.3. Situația posturilor didactice în învățământul de limbă maghiară

La fiecare disciplină s-au făcut eforturi instituționale de a asigura corespunzător cadre didactice de predare în limbile română, maghiară și engleză. Numeroase posturi scoase la concurs la ultima sesiune, alocate special seriei maghiare, au rămas neocupate din lipsă de candidați sau din lipsa de îndeplinire a criteriilor (ex. Biologie celulară, Medicină legală, Psihiatrie).

Deficitul menționat, la Facultatea de Medicină se cuantifică astfel:

- numărul de **posturi didactice de predare vacante la limba maghiară** (șefi lucrări, conferențieri, profesori) este de 34 de posturi;
- din totalul de 55 de discipline, **42 de discipline (76,3%) NU sunt acoperite corespunzător cu cadre didactice maghiare**, raportându-ne la o medie de 200 de studenți maghiari/an de studiu.

Explicația acestei situații de deficit sever este multiplă, dar în nici un caz nu poate fi atribuită conducerii Universității:

- pensionarea în 2011, conform Legii Educației Naționale nr. 1/2011, a cadrelor didactice cu vârste peste 65 de ani (menținute în activitate până la acea dată conform hotărârii Senatului Universității, în baza unei grile de evaluare anuală);
- limitarea scoaterii la concurs de către minister a posturilor didactice în ultima perioadă;
- plecarea din Universitate a numeroase cadre didactice, pentru a activa în alt sistem / în altă țară;
- neîndeplinirea noilor condiții de promovare de către multe cadre didactice aflate în sistem sau care doreau să intre în sistem.

Toate acestea au diminuat capacitatea seriei de predare maghiară de a asigura personal didactic suficient și calificat, în conformitate cu criteriile de încadrare/promovare existente, pentru o serie de predare exclusiv în limba maghiară.

3. Asigurarea calității în învățământul superior, cu aplicare în învățământul medical de limbă maghiară

Legea Educației Naționale în vigoare prevede în art. 138, al. 3 în mod expres faptul că *autorizarea/acreditarea programelor de studii se realizează distinct pentru fiecare limbă de predare*. În asemenea condiții, Consiliile Facultăților și Senatul Universității de Medicină și Farmacie din Țirgu Mureș, cunoscând situația gradului de ocupare a posturilor (cu un deficit important la limba maghiară), a considerat că între varianta de a accepta separarea pe departamente distincte, pe serii de predare, cu reducerea drastică a numărului de locuri la admitere pentru învățământul în limba maghiară (60-70 de locuri la Medicină față de 135, în prezent, 0 locuri la Medicină dentară și Farmacie), și păstrarea departamentelor mixte cu păstrarea implicită a acreditării ARACIS anterioare, interesul instituțional este acela de a continua învățământul în ambele limbi, în același mod de organizare, în linii de studiu în limba română și în limba maghiară în departamente comune.

4. Carta Universității

În concordanță cu prevederile *art. 128 din Legea Educației Naționale* și cu respectarea procedurilor legale, după o largă consultare și discuție în toate ierarhiile organizatorice și academice ale Universității, Carta universitară a fost supusă Senatului Universității spre adoptare. În urma dezbaterilor în Senat – cadre didactice și studenți, membri ai Senatului, unde au fost luate în discuție toate opiniile, a fost adoptată Carta Universitară, cu majoritatea prevăzută de lege. După adoptare, Carta Universitară a fost depusă de patru ori la M.E.C.T.S. (adrese înregistrate la MECTS sub numerele: 49858/3.08.2011; 16.09.2011; 49858 Bis II/08.11.2011 și 49858 Bis III/13.12.2011) pentru a i se acorda *"rezoluția pozitivă din partea conducerii M.E.C.T.S., privind avizul de legalitate asupra Cartei universitare"*. Dacă la **primul aviz negativ asupra Cartei** (adresa MECTS nr.49858/01.09.2011) nu a fost făcută **NICIO REFERIRE asupra elementelor legate de învățământul pentru minorități**, în următoarele **trei avize negative**, pe același text, doar modificat nesemnificativ în domenii de interes diferit, referințele sunt aproape exclusiv adresate doar subiectului legat de **„neevidentierea caracterului multicultural al Universității"**.

Redăm mai jos prevederile Cartei universitare care consacră caracterul multicultural și multilingv al Universității:

- art. 1, alin. 1: *Universitatea de Medicină și Farmacie din Țirgu Mureș este o instituție de învățământ superior și de cercetare, multiculturală, cu învățământ medico-farmaceutic în limbile română, maghiară și engleză, multilingvă, integrată sistemului național de învățământ superior.*
- art. 3, alin. 2: *Procesul de învățământ se desfășoară în limba română, în limba maghiară sau în limbi de circulație internațională, conform autorizării sau acreditării programelor respective.*
- art. 46, alin. 1: *Cursurile la domeniile de licență reglementate sectorial se predau în limbile română, maghiară, engleză, inclusiv la disciplinele facultative, la opțiunea studenților, sau în limbi de circulație internațională (engleză, franceză etc.) în extensii postuniversitare. Lucrările practice, stagiile, seminariile și practica de specialitate se desfășoară conform prevederilor ARACIS.*
- art. 59, alin. 2: *Consiliul de Administrație este constituit din Rector, Prorectori, Decanii facultăților componente ale Universității, Directorul General Administrativ și doi reprezentanți ai studenților (unul de la linia de predare în limba română și unul de la linia de predare în limba maghiară).*
- art. 63, alin. 3: *Componența Consiliului Facultății este: 75% cadre didactice și de cercetare și 25% studenți (reprezentanți ai liniilor de predare română, maghiară și engleză).*
- art. 108, alin.1: *Prorectorii sunt numiți de Rector și confirmați de Senatul universitar cu respectarea art. 211 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 – un prorector de limbă maghiară.*
- art. 142, alin. 1: *După confirmarea sa de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Rectorul, pe baza consultării Senatului, își numește Prorectorii cu respectarea art. 211 alin. (2) din Legea nr.1/2011 - un prorector de limbă maghiară.*
- art. 142, alin. 3: *Decanii numiți de Rector își desemnează Prodecanii cu respectarea art. 207 alin (5) lit. d) din Legea nr.1/2011- prodecanii de limbă maghiară.*

Toate prevederile Legii Educației Naționale care sunt prevăzute în mod imperativ a fi incluse în Carta Universitară au fost introduse și considerăm că prezenta Cartă îndeplinește toate condițiile pentru a fi avizată pozitiv de către MECTS.

Universitatea a demarat o acțiune în justiție pentru recunoașterea Cartei Universității, respinsă până acum de MECTS. Prin acest demers, doar aparent îndreptat împotriva Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Universitatea intenționează să tranșeze problema și să finalizeze o perioadă tulbură, care aduce deservicii tuturor.

7. Punct de vedere asupra proiectului de Hotărâre de Guvern

În virtutea autonomiei universitare garantată de Constituția României și de Legea Educației Naționale, Senatul Universității își stabilește, în acord cu prevederile legale în vigoare, structura Universității, modul de funcționare și propria strategie de dezvoltare. De aceea, poziția Universității este următoarea:

- Senatul consideră că respectivul proiect de Hotărâre de Guvern (HG) încalcă în mod flagrant autonomia universitară, garantată de Constituția României în art. 32, alin. 6 și de Legea Educației Naționale nr. 1/2011, în art. 123, alin. 1. Motivația unui interes național și a unor cerințe stringente de instruire pe anumite domenii nu este explicată în Nota de fundamentare și nu se justifică în domeniile în care se dorește reglementare prin HG.
- Senatul nu este de acord cu înființarea, prin HG, a unor noi programe de studii, în structuri noi, cărora să li se atribuie autorizare provizorie sau acreditare, fără ca aceste programe să fi depus vreodată dosare separate de evaluare la ARACIS, încălcându-se astfel prevederile art. 132, alin. 3 și art. 138, alin. 2 și 3 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011. Suntem de acord cu funcționarea programelor de studii în limba maghiară, în facultățile existente, cu condiția ca acestea să fie evaluate ARACIS, în conformitatea cu standardele în vigoare.
- Senatul nu este de acord cu înființarea unei a doua Facultăți de Medicină și Farmacie în cadrul Universității, considerând această măsură ca fiind împotriva unei logici administrative și împotriva eficienței manageriale. Funcționarea unor asemenea programe noi, în condițiile locale existente, a deficitului de personal didactic pentru limba maghiară și a specificului activității didactice medico-farmaceutice nu se poate realiza în condițiile respectării standardelor de calitate și ar crește costurile de funcționare prin structurile administrative care s-ar înmulți.
- Senatul nu este de acord cu transferul programului de studii Medicină – limba engleză într-o facultate nou-înființată și nu-i vede motivația și consideră, în plus, că această măsură încalcă din nou autonomia universitară. Această intenție a indus deja o stare de nemulțumire în rândul studenților de limbă engleză care, inițial s-au înscris la un program acreditat, iar în urma reorganizării ar ajunge într-o nouă structură, eventual doar autorizată provizoriu, nefuncțională, în opinia noastră, și de care acești studenți nu au știut la momentul înmatriculării.
- Studenții maghiari, într-o structură nouă, chiar autorizată, nu ar avea unde să susțină licența, neexistând o altă facultate acreditată, de limbă maghiară, în România.
- Cadrele didactice române care predau la limba engleză reprezintă 73% din toate cadrele didactice care asigură acest program de studiu. Este absurdă obligarea lor de a trece într-o nouă facultate maghiară și toate deja și-au exprimat opoziția de a face acest lucru.
- Programul de studii Moașe, inclus în proiectul de HG ca având și locuri în limba română, prin decizia Senatului UMF trimisă la ARACIS în urmă cu 2 luni, a intrat în lichidare.

Universitatea consideră că proiectul de HG ar aduce mari deservicii funcționării Universității și ar trebui retras din procedura legislativă. Reprezentanții Universității cred că românii și maghiarii pot colabora pe mai departe, în structurile deja existente, care conservă specificul fiecăruia și în care primează interesul studentului.

Senatul Universității nu s-a împotrivit și nu se va împotrivi învățământului în limba maghiară, dar acesta trebuie făcut în condițiile legii, cu acreditare separată a fiecărui program de studiu, luând în considerare toate articolele conexe, prevăzute de Legea Educației Naționale, nu doar cele legate exclusiv de linia/secția maghiară.

În acest context, vă rugăm să ne transmiteți opiniile dumneavoastră argumentate la următoarele întrebări:

1. Considerati ca pana in acest moment s-au respectat autonomia universitara precum si prevederile Legii 1/2011 respectiv prevederile unor Directive Europene de catre Guvernul Romaniei si de catre UMF Tg-Mures?
2. Care ar fi avantajele si respectiv dezavantajele pentru studenti, pentru pacienti, ale aplicarii HG?
3. Se pot aplica derogari de la standardele de calitate ARACIS in vederea acreditarii unor programe de studii in facultati nou infiintate prin HG in cadrul unor universitati, fara acordul Senatului universitatii?
4. Considerati ca suntem in „situatii temeinic justificate” care sa permita Guvernului infiintarea de facultati noi in cadrul UMF?
5. Considerati ca sunt respectate multiculturalitatea si multilingvismul la UMF in momentul de fata?
6. Considerați că ar fi fost nevoie de respectarea prevederilor Legii 52/2003 privind transparența decizională - în ce privește Legea 1/2011 a educației naționale și respectiv a proiectului de HG referitor la UMF Târgu Mureș?
7. Considerați că în acest fel se va crea un precedent legislativ sau în problema înființării și autorizării unor facultăți?

